

Marjojen tuotanto tunneleissa Yleistä

63 Degrees North

19.1.2021

Arja Raatikainen,
marjatuotannon
erityisasiantuntija

Esityksen sisältö

Mihin tunnelit tilaympäristössä sijoitetaan, mitä kannattaa ottaa huomioon?

Rakentamisen luvat ja rahoitus

Erilaiset tunnelityypit

Mitä tunnelituotannon käynnistäminen tarkoittaa tilalla

Kuinka tuotanto ja johtaminen muuttuvat

Mihin tarkoitukseen rakennat tunnelit?

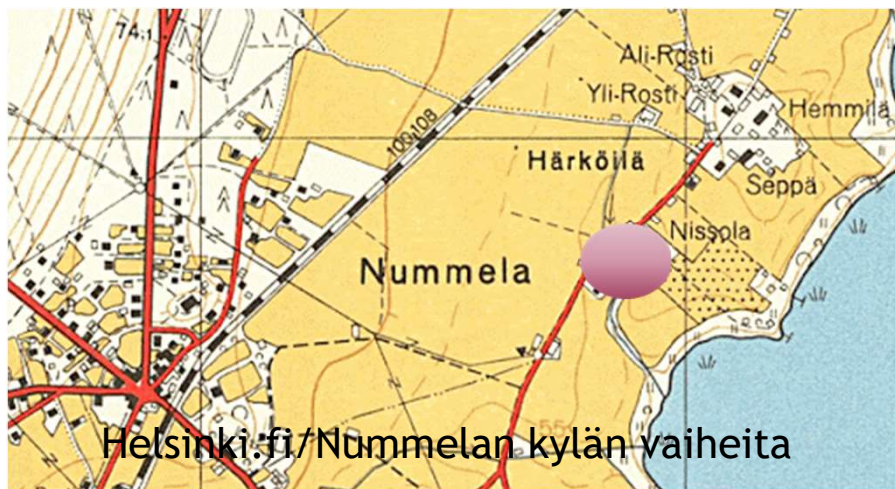
- ▶ Mikä on tavoitteesi/tarpeesi?
 - ▶ Enemmän marjoja -> onko markkinoita? Jos on, mihin aikaan ja missä?
 - ▶ Parempilaatuista satoa?
 - ▶ Pidemmän satokauden?
 - ▶ Varhaistuotantoa?
 - ▶ Pienempää sääriskiä?
- ▶ Investointi, jolle pitää olla selkeästi mietitty tarve omassa strategiassa (tulevaisuuden suunnitelmassa)
- ▶ Tarvitaan käyttöpääomaa ja rakentamisinvestoinnin rahoitusta -> kannattavuus riippuu taimimateriaalista, omasta viljely- ja johtamisosaamisesta sekä onnistumisesta markkinoilla
- ▶ Tarvitaan oma innostus ja halu tehdä hommaa (=hyötyjä itselle), sillä tuotanto on erilaista kuin avomaatuotanto. Vaatii uuden oppimista ja asennetta.

Tunneleiden sijainti/tilaympäristö

- ▶ Tunnelit vaativat jatkuvaa huolehtimista
- ▶ Rakennelmia, jotka muuttavat maisemaa
- ▶ Siirrettäviä (viljely maapohjassa), pysyvästi paikoillaan (viljely ruukuissa pöydillä, matalissa kouruissa, kohopenkeissä, pensaiden viljely maan pinnalla)
- ▶ Tarvitaan riittävästi hyvälaatuista kasteluvettä
- ▶ Tuulet ja niiden suunta, auringon paiste, tilan logistiset ratkaisut
- ▶ Laajennusmahdollisuus

Paikka

- Tuulensuojainen (olosuhteita voi parantaa tuuliverkoilla tai tuulensuojaistutuksilla, kestävyyttä kaarien tiheydellä, vaakatuilla, vaijereilla, liinoilla, putkien seinämien vahvuudella ja muodolla)
- Viettävä (tuulettuu hyvin)
- Hyvin toimiva salaojitus
- kulkureitit
- Hyvälaatuinen kasteluvesi
- Aamuaurinko -> lämmittää heti aamusta-> kasvu käyntiin
- Lähellä tilakeskusta?(havainnointi, tuuletukset, hallat, kasteluista huolehtiminen, sadon kuljetukset)
- Laajennusmahdollisuus
- Sähkö (riittävä määrä), mikäli automatiikkaa, sähkökäyttöiset ovet
- Tarvitaanko vesivarastoja (kerralla kasteltavat pinta-alat)
- Kastelun suunnittelu
- Tunneleiden paikkaa voi vaihtaa, mutta kasteluputkistot ym...

Pohdittavaa ja selvittävää

- Tuulen suunta ja voimakkuus
- Aurinko (itä, etelä, länsi)
- Logistiikka (poiminta, pakkaus, palkan laskenta, jäähdytys, lastaus ⇔ hukka -> turhat askeleet, turha liikkuminen, odottelu)
- Etäisyys tilakeskuksesta -> hoito, seuranta, traktorityöt
- Kaava, kunnan rakennusohjeet, naapureiden asenne -> luvat, voidaanko rakentaa?
- Pellon muodot -> sijoittelu, tarvitaanko tasaus, toimiiko salaojitus, tuulettuminen (tasainen/rinne), maisema
- Mihin laajennan?

Pohdittavaa

- ▶ Mikä on investoinnin laajuus? Eli kuinka paljon haluan marjoja tuottaa? Mitä lajeja ne ovat?
- ▶ Jos markkinoita aukeaa, mihin laajennan?
- ▶ Missä paras paikka varhaistuotannolle, missä myöhäiselle?
- ▶ Ehtiikö jossain kaksi mansikkasatoa? Rakennanko kasvihuoneen hyötöä varten?
- ▶ Kuinka vesi ja sähköt vedetään alueelle, miten ne kulkevat alueella. Saadaanko molempia riittävästi?
- ▶ Missä on kastelun ja lannoituksen ohjaus?
- ▶ Minkälaisen alan yksi lannoituksen ja kastelun ohjauksikkö pystyy hoitamaan?
- ▶ Millaiset pumput kannattaa hankkia?
- ▶ Missä veden välivarasto on?
- ▶ Missä marjat pakataan? Missä taimet istutetaan?
- ▶ Kuinka tunnelit tyhjennetään ja täytetään (kalusto ja logistiikka)
- ▶ Millaisia taimia ja lajikkeita käytän?
- ▶ Viljelytekniikan ja logistiikan valinnat ovat tärkeitä, niillä säästät tai menetät työtä, eli rahaa.

- Tuulensuojainen (olosuhteita voi parantaa tuuliverkoilla tai tuulensuojaistutuksilla, kestävyyttä kaarien tiheydellä, vaakatuilla, vaijereilla, liinoilla, putkien seinämien vahvuudella ja muodolla)
- Viettävä (tuulettuu hyvin)
- Hyvälaatuinen kasteluvesi
- Aamuurinko -> lämmittää heti aamusta-> kasvu käyntiin, kasvusto kuivuu
- Lähellä tilakeskusta?(havainnointi, tuuletukset, hallat, kasteluista huolehtiminen, sadon kuljetukset)
- Laajennusmahdollisuus
- Sähkö (riittävä määrä), mikäli automatiikkaa, sähkökäyttöiset ovet
- Tarvitaanko vesivarastoja (kerralla kasteltavat pinta-alat)
- Kastelun suunnittelu
- Tunneleiden paikkaa voi vaihtaa, mutta kasteluputkistot ym...

Rakentamisen luvat ja rahoitus

- ▶ Kunnan rakentamisvalvonta -> neuvonta, valvonta- ja viranomaistehtävät
 - ▶ Maankäyttöä ohjaa maankäyttö- ja rakentamislaki sekä alueelle voimassa olevat kaavat ja rakentamisjärjestys
 - ▶ Viranomaisena kunnan rakennustarkastaja
 - ▶ Yleensä tarvitaan toimenpidelupa, toisinaan riittää pelkkä ilmoitus
 - ▶ Toimenpidelupahakemuksen lomakkeet ja ohjeet löytyvät kunnan rakennusvalvonnan sivuilta
- ▶ **Toimenpidelupa (MRL 126 §) ja –ilmoitus (MRL 129§)**
- ▶ Toimenpidelupa on haettava rakennusta vähäisemmän rakennelman kuten esimerkiksi vajan tai katoksen rakentamiseen sekä muuhun ympäristöön tai kaupunkikuvaan vaikuttavaan toimenpiteeseen, joista esimerkkinä voisi mainita aidan, säiliön, parkkipaikan tms. .
- ▶ Joihinkin toimenpiteisiin voidaan soveltaa rakennus- tai toimenpidelupa- menettelyä kevyempää ilmoitusmenettelyä, jos kunnan rakennusjärjestyksessä on siitä erityisesti säädetty.
- ▶ <https://www.kauhava.fi/files/7282/Rakennuslupahakemus.pdf>
- ▶ Kysy reilusti neuvoa rakennusviranomaisilta heti hankkeen alkuvaiheessa. Pyydä kannanotot kirjallisina, esimerkiksi sähköpostilla.

Rakentamisen luvat

- ▶ Omaa lupakäytäntöä tunneleille ei ole olemassa (Lena Krister, MTK:n lakimies hoitaa asiaa), lainsäädäntö on uudistumassa
- Rakennelmia, ei pysyviä, siirrettävissä, ei kiinteää perustusta (ruuvipaalu)
- Yleensä ei ole ollut isoja ongelmia, mutta yksi tapaus, josta hallinto-oikeuden kielteinen päätös -> korkein oikeus
- Toimenpideluvan liitevaatimukset vaihtelevat (erilaisia rakennekuvia). Jos kunnassa ei ole tietoa, voi kysyä konsultointia toiselta kunnalta.
- Sähkölinjat: voimalinjojen alle voi rakentaa. Pienempien linjojen kaapelointi (sähköyhtiö?)

Investointituki 2015-2020

- ▶ Uusi rahoituskausi on alkamassa
- TYÖTÄ EI SAA ALOITTA A EIKÄ MYÖSKÄÄN HANKINTOJA KANNATA TEHDÄ ENNEN KUIN RAHOITUS ON MYÖNNETTY
- JATKUVA HAKU (sähköisesti Hyrrä-palvelussa, os. www.mavi.fi/hyrra lomakkeilla spv:n haku 3319, investointien haku 3314, pankin luottolupaus 3311, valtiontakaus 3337, liiketoimintasuunnitelma 3430 www.suomi.fi).
- HAKEMUKSET RATKAISTAAN TUKIJAKSOITTAIN (noin kahden kuukauden sisällä tukijakson päättymisestä)

TUEN SAANNIN YLEISIÄ EDELLYTYKSIÄ

Tuen saannin yleisiä edellytyksiä

Ikä: Hakija on täyttänyt 18 vuotta hakemuksen vireille tullessa.
Yläikäraja on poistunut.

Ammattitaito: tuen kohteena olevan yritystoiminnan kannalta tarkoituksenmukaista vähintään toisen asteen luonnonvara-alan tutkintoa.

Investointitukea myönnettäessä riittävänä ammattitaitona pidetään myös vähintään kolmen vuoden käytännön kokemusta ja sen lisäksi vähintään 10 opintoviikon tai 15 opintopisteen koulutusta.

Jos tuotantosuunta ei tuettavan investoinnin vuoksi muutu, riittävänä ammattitaitona pidetään kolmen vuoden työkokemusta maataloudesta.

Nuori viljelijä: Jos hakija täyttää nuoren viljelijän aloitustuen myöntämisen edellytykset ja hakijan tilanpidon aloittamisesta ei ole kulunut viittä vuotta enempää (avustusta myönnetään 10 %:lla korotettuna).

Yrittäjätulo: Hakija voi liiketoimintasuunnitelman perusteella saavuttaa vähintään **25.000 euron vuotuisen maatalouden yrittäjätulon** viimeistään investointituen myöntämisvuotta seuraavana **viidentenä** vuotena ja **nuoren viljelijän aloitustuessa tuen myöntämisvuotta seuraavana kolmantena vuotena.**

Maatalouden yrittäjätulo, lasketaan vain maataloudesta saaduista tuloista, lasketaan vähentämällä maataloudesta saatavista tuotoista maatalouteen kohdistuvat **muuttuvat ja kiinteät kulut, poistot sekä velkojen korot.**

Omaisuudesta tehtäviä poistoja laskettaessa on perusteena käytettävä olemassa olevien **rakennusten ja perusparannusten jälleenhankinta-arvosta vuotuiset poistot vähentämällä saatavia nykyarvoja sekä muiden omaisuusosien käypiä arvoja.**

Laskettaessa **uuden rakennuksen** poistoja, perusteena on käytettävä **kustannusarviota.**

Rakennusten poistoprosentti on	4 %
Koneiden ja laitteiden	10 %
Perusparannusten	3 %

7. Kasvihuonetuotanto

Myönnettävä tuki on EU-osarahoitteinen

Tukea voidaan myöntää kasvihuonetuotannossa tarvittavaan rakentamisinvestointiin ja elintarvikekäyttöön viljeltävän puutarhakasvin tuotannossa tarvittavan kasvutunnelin hankintaan.

TUKI

Avustus	30 %
Korkotukilainaa	65 %
Nuorille viljelijöille	10 % lisää avustusta

Max tuki 16 €/m², sisältää sekä tunnelin että kastelulaitteiston investoinnin.

Investointituen ulkopuolelle jäävät kustannukset

1. käytettyjen koneiden tai laitteiden hankinta;
2. traktorin tai pienkuormaajan hankinta;
3. hankinnoista, jotka on tehty hakijalta, perheenjäseneltään, hakijan tai hänen perheenjäsenensä määräysvallassa olevalta yritykseltä tai hakijana olevan yrityksen johtavassa asemassa olevalta henkilöltä, jollei hankinnasta ole hankittu riittävästi tarjouksia muilta asianmukaisilta tarjoajilta;
4. hakijan itsensä suorittamasta kuljetuksesta;
5. viranomaisluvista, liittymämaksuista tai vastaavista kuluista
(ympäristöluvat, rakennusluvat, sähkö- ja vesiliittymät, tieliittymät

Pisteytys

1. Vaikutus tuen kohteena olevan yrityksen talouteen (25 %).

Tarkastelussa huomioidaan pitkän aikavälin vaikutukset. (pisteitä voi saada 1 tai 2 tai 3)

2. Vaikutus tuen kohteena olevan yrityksen kilpailukykyyn (20 %)

Tarkastelussa huomioidaan pitkän aikavälin vaikutukset

3. Vaikutus ympäristöön (20 %)

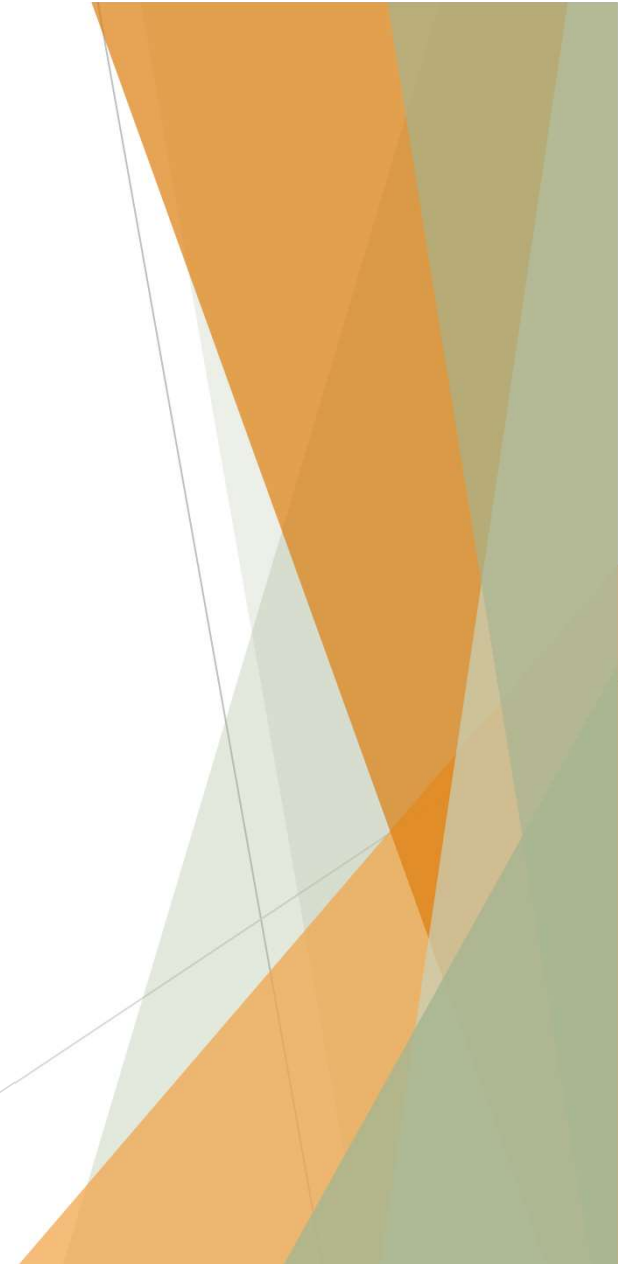
4. Vaikutus tuotanto-olosuhteisiin (15 %)

5. Vaikutus ohjelman muiden tavoitteiden toteutumiseen, esim. onko kysessä yhteishanke (10 %)

6. Elinkeinojen merkitys kokonaistulonmuodostuksen kannalta ja tuettavan hankkeen vaikutus (10 %)

Huomioi myös

- ▶ Avustus ja mahdollinen laina maksetaan takautuvasti, eli kuittien ja työaikakirjanpidon perusteella (palkat ja sivukulut maksettuina)
- ▶ Kirjanpito-> kuitit sähköisenä Hyrrä-järjestelmään
- ▶ Voidaan hakea useassa erässä, viimeinen erä vähintään 20 % kokonaiskustannuksista
- ▶ Tarvitsetko väliaikaista rahoitusta investointikustannuksien laskujen maksua varten, ennen kuin ELY-keskus on maksanut investointikustannukset toteutuneiden kustannusten perusteella?

Varaa aikaa riittävästi

- ▶ Selvittele itsellesi, mitä haluat
- ▶ Hae lupia, keskustele rakennusviranomaisten ja pankin kanssa
- ▶ Tee liiketoimintasuunnitelma, hae avustusta ja lainaa
- ▶ Suunnittele hankkeen toteutus, toteuttajat, aikataulu, toimitusaikataulut
- ▶ Tee tilaus
- ▶ Älä laita kiireellä pilalle 😊.

